

„ZIEMIA, DOM I GOŚCIE”
VII FESTIWAL KULTURY SŁOWIAŃSKIEJ I CYSTERSKIEJ W
LĄDZIE

18-19 czerwca 2011 r.

INFORMATOR O WYBRANYCH PUNKTACH PROGRAMU

WYKŁADY POPULARNO-NAUKOWE

„OBCY W KULTURZE ŚREDNIOWIECZA”

sobota, 18 czerwca 2011 roku, godz. 13.30-16.30

(sala opacka klasztoru pocysterskiego w Łądzie)

Program wykładów:

- „Swoi i obcy w dawnych kulturach” - prof. Andrzej P. Kowalski (Gdańsk)
- „Osadnictwo na prawie niemieckim czyli jak Polska goniła w średniowieczu Europę” - prof. Zbyszko Górczak (Poznań)
- „Gmina żydowska w polskim mieście średniowiecznym” - prof. Hanna Zaremska (Warszawa)
- „Średniowieczny dwór angielski w oczach obcych” - prof. Robert Bubczyk (Lublin)

Sylwetki wykładców:

Bubczyk Robert – historyk; zatrudniony w Instytucie Kulturoznawstwa Uniwersytetu im. Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie, gdzie pełni funkcję zastępcy dyrektora. Specjalizuje się w problematyce historii kultury średniowiecznej. Głównymi tematami jego naukowych zainteresowań są: kultura elit politycznych i społecznych oraz życie dworskie w średniowiecznej Europie. Jest autorem kilkudziesięciu prac naukowych, w tym – wydanej niedawno – książki pt. „Gry na szachownicy w kulturze dworskiej i rycerskiej średniowiecznej Anglii na tle europejskim” (Lublin 2009).

Górczak Zbyszko – historyk; zatrudniony w Zakładzie Historii Średniowiecza Instytutu Historii Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu. Specjalizuje się w dziedzinie historii społeczno-gospodarczej i materialnej Polski w średniowieczu. W swoich publikacjach

skupia się także na zagadnieniach związanych z lokacjami miast oraz badaniem kwestii narodowościowych w ośrodkach powstałych na prawie niemieckim. Jest autorem kilkudziesięciu prac naukowych, w tym książek: „Podstawy gospodarcze działalności Zbigniewa Oleśnickiego biskupa krakowskiego” (Kraków 1999), „Najstarsze lokacje miejskie w Wielkopolsce do 1314 r.” (Poznań 2002) i „Rozwój majątków możnowładztwa wielkopolskiego w drugiej połowie XV i początkach XVI wieku: studium z dziejów wielkiej własności ziemskiej” (Poznań 2007).

Kowalski Andrzej P. – archeolog i filozof; zatrudniony na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego, gdzie obecnie pełni funkcję prodziekana ds. naukowych. Specjalizuje się w archeologii, filozofii i antropologii kultury oraz kulturze społeczeństw pierwotnych. Jest autorem wielu prac naukowych, w tym książki pt. „Symbol w kulturze archaicznej” (Poznań 1999).

Zaremska Hanna – historyk; pracuje w Instytucie Historii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie. Jest wybitną mediewistką, badaczką i znawczynią dziejów społeczności żydowskiej oraz autorką wielu prac poświęconych problematyce społecznej w średniowiecznej Europie, w tym m.in. książek „Bractwa w średniowiecznym Krakowie. Studium form społecznych życia religijnego” (Wrocław 1977), „Niegodne rzemiosło. Kat w społeczeństwie Polski XIV-XV w.” (Warszawa 1986), „Banici w średniowiecznej Europie” (Warszawa 1993), „Żydzi w średniowiecznej Europie środkowej: w Czechach, Polsce i na Węgrzech” (Poznań 2005).

SPOTKANIA Z NAUKOWCAMI

niedziela, 19 czerwca 2011 roku, godz. 10.30-12.00

(sala konferencyjna w Ośrodku Edukacji Przyrodniczej w Łądzie)

10.30 – Andrzej P. Kowalski, „Gościnność w tradycji słowiańskiej”

Sylwetka wykładowcy: archeolog i filozof; zatrudniony na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Gdańskiego, gdzie obecnie pełni funkcję prodziekana ds. naukowych. Specjalizuje się w archeologii, filozofii i antropologii kultury oraz kulturze społeczeństw pierwotnych. Jest autorem wielu prac naukowych, w tym książki pt. „Symbol w kulturze archaicznej” (Poznań 1999).

11.00 – Krzysztof Jaworski, „Kontakty polsko-czeskie w czasach Piastów”

Sylwetka wykładowcy: - archeolog, zatrudniony w Instytucie Archeologii Uniwersytetu Wrocławskiego. Zajmuje się problematyką wczesnego średniowiecza, w tym m.in. takimi

zagadnieniami, jak: kontakty kulturowe Śląska w VIII-X wieku, średniowieczne rzemiosło rogownicze w Europie Środkowej, archeologia obszarów górskich czy region sudecki we wczesnym średniowieczu. W latach 1986-2006 prowadził badania wykopaliskowe na grodzisku z IX/X wieku w Gilowie koło Niemczy. Jest autorem wielu prac naukowych, w tym książki pt. „Grody w Sudetach VIII-X w.” (Wrocław 2005).

11.30 – Władysław Duczko, „Wikingowie w Polsce pierwszych Piastów”

Sylwetka wykładowcy: archeolog; zatrudniony w Instytucie Archeologii Uniwersytetu w Uppsali (Szwecja) oraz Instytucie Antropologii i Archeologii Akademii Humanistycznej im. Aleksandra Gieysztora w Pułtusk. Przez wiele lat prowadził badania wykopaliskowe w Starej Uppsali. Jest wybitnym znawcą kultury wczesnośredniowiecznej Skandynawii oraz wikingów. Opublikował wiele prac naukowych, w tym m.in. książkę pt. „Ruś wikingów. Historia obecności Skandynawów we wczesnośredniowiecznej Europie Wschodniej” (2006). Uczestniczył w III Festiwalu Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej w Łądzie (2007), gdzie wygłosił wykład pt. „Ruszać na wiking czy odkrywać, kolonizować? Cel skandynawskich podróży”.

SPOTKANIE Z PROF. JADWIGĄ STANISZKIS

niedziela, 19 czerwca 2011 r., godz. 14.00

(sala opacka klasztoru pocysterskiego w Łądzie)

Sylwetka wykładowcy: socjolog, zatrudniona w Instytucie Studiów Politycznych PAN w Warszawie oraz Wyższej Szkoły Biznesu - National-Louis University w Nowym Sączu. Jest członkiem Polskiej Akademii Nauk. Zajmuje się szeroko pojętą socjologią polityki, a także socjologią ekonomiczną i socjologią organizacji. W sferze jej zainteresowań znajdują się problemy transformacji politycznej, gospodarczej i społecznej w Polsce oraz Europie Środkowej i Wschodniej, a także zagadnienia teorii realnego socjalizmu i postkomunizmu oraz globalizacji. Jest autorką wielu prac naukowych, wydanych w kraju i zagranicą. W czasach PRL związana była z ruchem opozycyjnym, obecnie jest znaną komentatorką życia politycznego w Polsce. Wykład profesor Jadwigi Staniszkis, wynikający z Jej najnowszych zainteresowań, poświęcony będzie cystersom i ich wkładzie w rozwój cywilizacyjny Europy.

„ŚREDNIOWIECZE I ARCHEOLOGIA – SKĄD MY TO WIEMY?”

PIKNIK NAUKOWY

sobota-niedziela, 18-19 czerwca 2011

Tradycją naszych festiwali stały się pikniki naukowe, na których specjaliści z różnych dziedzin przybliżają publiczności aktualną tematykę spotkań łądzkich z perspektywy swojej dyscypliny. W tym roku zachęcimy do spojrzenia na średniowiecze przez archeologiczne „szkiełko i oko”. Będziemy odpowiadać na pytania: jak odkrywamy stanowiska archeologiczne, czy można je zobaczyć z samolotu, jak zajrzeć pod powierzchnię gleby nie wbijając łopaty i jak odczytywać informacje zapisane w piasku? Wyjaśnimy również, co dzieje się z zabytkami po wykopaliskach, czyli kto i jak je konserwuje i opracowuje oraz skąd wiemy, które z wydobytych z ziemi garnków służyły niegdyś do przygotowania stawy? Poznamy również funkcje przedmiotów odkrytych podczas wykopalisk; powiemy także, w jaki sposób ustala się metrykę i pochodzenie zabytków? Wszystkie te zagadki rozwiązywać będą naukowcy z Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, Polskiej Akademii Nauk, Politechniki Poznańskiej, Muzeum Archeologicznego w Poznaniu oraz Muzeum Regionalnego w Pyzdrach.

WYSTAWY

„SKARBY Z DALEKICH KRAJÓW”

sobota-niedziela, 18-19 czerwca 2011 r.

(krużganki klasztoru pocysterskiego w Łądzie)

Autorzy wystawy: Agnieszka Stempin i Kateriny Zisopulu-Bleja

Na wystawie zaprezentowane zostaną wyjątkowe zabytki pochodzące z odległych terenów i różnych epok historycznych. Obiekty te pozostawione zostały na obecnych ziemiach polskich przez ludność wędrującą tędy na przestrzeni dziejów. Wybrany zbiór biżuterii, naczyń i przedmiotów użytkowych jest przykładem odmienności kulturowych, świadectwem dalekosiężnych kontaktów, dowodzi także różnic sfery życia codziennego, stopnia zaawansowania wytwórczości, wierzeń, obrzędowości i poczucia piękna pomiędzy ówczesnymi mieszkańcami tych krain a obcymi przybyszami.

„SZACHY W ŚREDNIOWIECZU – ŚREDNIOWIECZE W SZACHACH”

sobota-niedziela, 18-19 czerwca 2011 r.

(Ośrodek Edukacji Przyrodniczej w Łądzie)

Autor wystawy: Agnieszka Stempin

Wystawa, prezentowana wcześniej w Muzeum Archeologicznym w Poznaniu, a także w Senacie RP oraz w różnych miastach Polski, cieszy się ogromnym zainteresowaniem publiczności. Z pewnością będzie też dużym wydarzeniem tegorocznego Festiwalu w Łądzie. Przedstawimy na niej azjatyckie początki szachów, poświęcając też wiele uwagi ich walorom intelektualnym, estetycznym oraz sportowym. Od 1500 lat, każda kolejna epoka pozostawiała w „królewskiej grze” właściwe sobie widzenie świata, zawierając je w kształtach figur, terminologii i taktyce walki. Dziś szachy, nie tracąc charakteru szlachetnej rozrywki, wyrastają do rangi osobnej dziedziny nauki, a ich kulturowe piękno na trwałe wpisało się w literaturę, sztukę a także edukację wielu pokoleń Europejczyków. Prezentacja ma charakter wieloelementowy. Znajdują się na niej postery, duża ilość kopii, plenerowe figury umożliwiające rozegranie partii zarówno średniowiecznymi jak i współczesnymi bierkami, a także folder oraz pokaz multimedialny. Wszystkie przedstawione tu formy aktywności przybliżają grę, w której każdy może odnaleźć coś fascynującego, rozwijającego abstrakcyjne myślenie, ćwiczącego pamięć, uwagę i cierpliwość, a także ukazującego inny wymiar sportu. Ekspozycja pozwoli dorosłym entuzjastom szachów na refleksję nad tworzonym przez nich etapem historii tej gry, dzieciom zaś stwarza okazję poznania rówieśników sprzed wielu stuleci, którzy już jako sześciolatki stawali w szachowe szranki, stanowiące ważny element przygotowań do rycerskiego rzemiosła.

KONCERTY

„SWOJSKIE GRANIE”. KONCERTY ZESPOŁU „ZGAGAFARI”

sobota, 18 czerwca 2011 r., godz. 10.00-16.00

niedziela, 19 czerwca 2011 r., godz. 9.30-13.00

(scena na podgrodziu)

Sylwetka zespołu: powstał w 1997 roku w Darłowie. Początkowo grał na ulicach, ogniskach i spontanicznych imprezach, później na licznych festynach i jarmarkach historyczno-archeologicznych, poświęconych tematyce średniowiecznej. Jest niemal stałym uczestnikiem Festiwalu Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej w Łądzie, występując już w jego pierwszej edycji w 2005 roku. Muzykę zespołu stanowią słowiańskie pieśni ludowe, tradycyjne melodie irlandzkie i skandynawskie oraz własne aranżacje muzyki dawnej. Aktualny skład zespołu tworzą: Anna Gorgol (gitara i śpiew), Robert Gorgol (flety, śpiew), Damian Kopiński (śpiew, mandolina, gitara), Damian Żłobecki (bębny, didgeridoo, śpiew), Alicja Hińcza (skrzypce) i Łukasz Ziembowski (akordeon)

„MUZYKA TANECZNA Z POLSKICH TABULATUR LUTNIOWYCH I ORGANOWYCH”. KONCERT ZESPOŁU MUZYKI DAWNEJ „GALAKTICUS”

sobota, 18 czerwca 2011 r., godz. 15.30

(kościół Najświętszej Marii Panny i św. Mikołaja w Łądzie)

Sylwetka zespołu: powstał z inicjatywy artystów parających się muzyką dawną, głównie renesansową. Stworzyli oni *broken consort*, którego idea była przedstawienie – w często zabawny sposób – „przebojów” znanych z wykonania wokalnych i instrumentalnych. Muzycy badając dawne muzykalia i studiując traktaty skupili się na repertuarze, który w prosty sposób nadaje się do przekształcania (muzyka taneczna organowa i lutniowa). Źródłem repertuaru są wykonania zespołów wiejskich i dworskich. Program koncertu obejmuje najbardziej charakterystyczne tańce renesansowe (kurnaty, volty, galliardy, branie, passamezzo), które zostaną przedstawione w formie wariacyjnej i diminucyjnej. Aktualny skład zespołu tworzą: Olga Musiał-Kurzawska (flet traverso renesansowy), Mirosław Feldgebel (harfa haczykowa) oraz Henryk Kasperczak (chitarraone).

„SACRUM W MUZYCE POLSKIEGO I HISZPAŃSKIEGO RENESANSU”. MOTETY TOMASA LOUISA DE VICTORII (1548-1611) I WACŁAWA Z SZAMOTUŁ (1524-1560) W WYKONANIU „ANONYMOUS EARLY MUSIC ENSEMBLE”

niedziela, 19 czerwca 2011 r., godz. 10.30

(kościół Najświętszej Marii Panny i św. Mikołaja w Łądzie)

Sylwetka zespołu: powstał pod koniec 2004 roku. Przyjmując taką nazwę, pragnęli uhonorować wielu nieznanych dziś kompozytorów muzyki średniowiecznej, zachwycającej wciąż swoim pięknem. Zespół tworzy grupa przyjaciół, którzy pasjonując się muzyką dawną postanowili śpiewać razem. „Anonymous” wykonuje utwory z okresu średniowiecza, renesansu i baroku. Po raz drugi wystąpi na Festiwalu Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej w Łądzie, przedstawiając motety dwóch wybitnych kompozytorów polskiego i hiszpańskiego renesansu. Skład zespołu tworzą: Joanna Dąbrowska, Małgorzata Grzesiak, Ewa Wolna, Bogna Białecka, Piotr Białecki, Marcin Ostrykiewicz, Rafał Grzesiak, Wojciech Nowak i Zbigniew Kaczmarek.

strona zespołu: <http://www.dawnamuzyka.pl/>

„WIECZÓR POETYCKO-MUZYCZNY”. POEZJA RELIGIJNA ANDRZEJA SIKORSKIEGO I ŚREDNIOWIECZNE CHORAŁY W WYKONANIU „ANONYMOUS EARLY MUSIC ENSEMBLE”

sobota, 18 czerwca 2011 r., godz. 19.30

(kościół Najświętszej Marii Panny i św. Mikołaja w Łądzie)

Andrzej Sikorski – poeta i archeolog; zadebiutował w 1980 roku. Jest autorem kilkunastu tomików poetyckich, przepojonych niezwykłą liryką i wrażliwością, a także książek z wierszami dla dzieci, kilku dramatów i scenariuszy przedstawień teatralnych oraz wielu felietonów i wywiadów prasowych. Ważną rolę w jego twórczości zajmuje tematyka religijna. Tegoroczny wieczór poetycko-muzyczny stanowi kontynuację podobnego projektu przedstawionego wspólnie z zespołem „Anonymous Early Music Ensemble” podczas VI Festiwalu Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej w Łądzie w 2010 roku i powtarzanego później z powodzeniem w poznańskich kościołach.

<http://lebioda.wordpress.com/2009/12/27/andrzej-sikorski>

http://www.poewiki.org/index.php?title=Andrzej_Sikorski

„ROBERTO DELIRA” - sobota, 18 czerwca 2011 r., godz. 18.00

(scena na podgrodziu)

Sylwetka wykonawcy: najnowszy projekt autorski Roberta Jaworskiego, współzałożyciela i lidera zespołu „Żywiołak”. Jego muzyka oparta jest na szerokiej stylistyce i inspiracji muzyką ludową kręgu bałtyckiego, powiązaną z poezją i fragmentami opracowań historycznych oraz własnych kompozycji słownych i muzycznych nawiązujących do tego stylu. Na koncertach występuje w różnych konfiguracjach, tworzonych przez muzyków polskiej sceny folkowej. W dorobku ma jedną płytę, wydaną w 2010 roku.

<http://www.karrot.pl/rdik>

„ŻYWIOLAK”

niedziela, 19 czerwca 2011 r., godz. 15.00

(scena na podgrodziu)

Sylwetka zespołu: powstał w 2005 roku i początkowo działał jako duet dwóch muzyków - Roberta Jaworskiego (grającego wcześniej w zespołach „Ich Trole” i „Kapela ze Wsi Warszawa”) oraz Roberta Wasilewskiego (współzałożyciela i gitarzysty zespołu „Open Folk”). Swoje zainteresowania muzyczne sytuują w nurtach określanych przez nich jako *heavy-folk*, *biometal*, *folk metal* i *hard-folk*. Inspiracje czerpią z folkloru słowiańskiego oraz przedchrześcijańskiej mitologii Słowian. Muzyka „Żywiołaka” to wypadkowa takich stylów

muzycznych jak: folk, punk, rock-metal, akustyczne trans-techno czy drum`n`bass, spojonej brzmieniami zrekonstruowanych instrumentów dawnych, „wynalazków” techniki nowszej oraz archaicznych i współczesnych technik wokalnych. Ich koncerty odbierane są entuzjastycznie zarówno przez miłośników muzyki folkowej, jak i rockowej. W swoim dorobku mają trzy płyty a także nagrodę GRAND PRIX zdobytą na Festiwalu Muzyki Folkowej Polskiego Radia „Nowa Tradycja” w 2006 roku. Aktualny skład zespołu tworzą: Robert Jaworski (instrumenty ludowe oraz współczesne rekonstrukcje instrumentów dawnych: lira korbowa, fidel renesansowa, lutnia, flet, dudy, altówka; śpiew), Robert Wasilewski (lutnia, gitara basowa, śpiew), Maciej Dymek (bębny, instrumenty perkusyjne), Monika Wierzbicka (śpiew) i Karina Kumorek (śpiew, djembe).

Strona oficjalna zespołu: <http://www.zywiolak.pl>

„FABULA RASA” I JACEK HAŁAS

niedziela, 19 czerwca 2011, godz. 16.30

(scena na podgrodziu)

Sylwetki wykonawców: zespół „Fabula Rasa” to najnowszy projekt Barbary Wilińskiej, liderki zespołu „Charivari”, z którym wystąpiła w kilku edycjach Festiwalu Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej w Łądzie. Grupie towarzyszyć będzie Jacek Hałas, wielka osobowość polskiej sceny folkowej, specjalizujący się w badaniu i odtwarzaniu pieśni dawnych śpiewaków wędrownych. Artysta ten wystąpił w Łądzie w 2008 roku wraz z zespołem „Schola Teatru Węgajty”.

SPEKTAKLE

TEATR „GRY I LUDZIE”

sobota, 18 czerwca 2011 r., godz. 14.30, 16.00 i 20.30

(scena na podgrodziu; dziedziniec przed kościołem Najświętszej Marii Panny i św. Mikołaja w Łądzie)

Sylwetka zespołu: powstał w 1997 roku w Katowicach. Grupa kładzie nacisk na wizualny aspekt swoich przedstawień i niekonwencjonalny, ponadliteracki język teatralnej ekspresji. Spektakle przepełnione są ruchem przeradzającym się czasem w taniec, czerpiącym inspiracje z rozmaitych technik – od historycznej poprzez technikę mimu po akrobację. Zespół z powodzeniem występował w kraju i zagranicą. W 2009 roku pojawił się również na Festiwalu Kultury Słowiańskiej i Cysterskiej w Łądzie, gdzie zaprezentował gorąco oklaskiwany spektakl pt. „Kuglarze”.

Oficjalna strona zespołu: <http://www.gryiludzie.pl>

SEANS FILMOWY

„WIELKA CISZA” . FILM DOKUMENTALNY W REŻ. PHILIPA GRÖNINIGA

sobota, 18 czerwca 2011, godz. 10.00 i niedziela, 19 czerwca 2011 r., godz. 10.00

(Izba Kultury i Edukacji w klasztorze pocysterskim w Łądzie)

„Wielka cisza” to surowy film, który w swej czystej formie bliski jest spokojnemu, medytacyjnemu życiu w klasztornych murach. Bez muzyki, jedynie z klasztornymi śpiewami, bez wywiadów, bez komentarzy, bez dodatkowych materiałów. Zmiany czasu, pór roku i wszystkie powtarzalne elementy dnia i modlitwy - ten film nie jest odwzorowaniem życia klasztornego, ale istotą tegoż życia. To film o świadomości, absolutnej obecności, o życiu ludzi, którzy w najczystszej formie poświęcili całe swoje życie Bogu. „Wielka cisza”, kolejne dzieło reżysera nagradzanego za „L’amour, l’argent, l’amour” i „Die Terroristen”, to pierwszy w historii film opowiadający o życiu wewnątrz klasztoru Grande Chartreuse, głównego klasztoru legendarnego zakonu kartuzów w Alpach Francuskich.

http://www.film.gildia.pl/filmy/into_great_silence/o-filmie